

WESP OP JE BORD

Jan Smit

smit.jan@hetnet.nl

Je kent dat wel: zit je net lekker op het terras, de kinderen een glas limonade ingeschonken, zelf een biertje genomen - en daar komen de wespen aanzoemen (fig. 1). Jaarlijks krijgen allerlei instanties, waaronder EIS-Nederland, heel wat paniekverhalen en vragen van burgers die last hebben van wespen. De onrust is onnodig. In veel gevallen gaat het niet eens om wespen, maar om bijen of zelfs zweefvliegen die dezelfde kleurpatronen hebben als wespen. Bovendien is 'last hebben' een groot woord: wespen eten graag een zoet hapje mee (fig. 2), maar steken alleen als er verkeerd op ze gereageerd wordt. Maar dat zal niet iedereen gerust stellen.

FOTO RENÉ KREKELS

Figuur 1. De wespen komen!

FOTO ROY KLEUKERS

Figuur 2. Wespen eten een appeltje mee.

PLOOIVLEUGELWESPEN

Er zijn eigenlijk maar twee 'lastige' wespen: de Duitse wesp *Vespula germanica* en de gewone wesp *Vespula vulgaris*. Ze zijn het beste te herkennen aan de tekening op de kop. De gewone wesp heeft daar meestal een brede donkere streep in de vorm van een anker en de Duitse wesp drie puntjes (fig. 3a, b). Deze twee soorten kun je overal in Nederland tegenkomen. Ze hebben een voorkeur voor cultuurgebieden, zoals dorpen, steden en (oude) groeves. Ze behoren tot de ploovleugelwespen, waarvan in Nederland 54 soorten voorkomen. Die onderscheiden zich van andere wespen doordat ze in rust de vleugels in de lengte opgevouwen houden. De andere soorten ploovleugelwespen hebben geen aandacht voor wat er zich op ons bord bevindt.

ZOET EN HARTIG

Ik kan niet ontkennen dat wespen lastig kunnen zijn. Als een wesp op je bord landt en mee gaat eten, dan zit je toch minder lekker. Wanneer wij met iets zoets op ons bord zitten, verspreidt dat een heerlijke geur, die niet alleen wij, maar ook de wespen ruiken. Zij komen erop af omdat ze zoete stoffen eten, of beter gezegd: drinken. Hun voedsel bestaat voornamelijk uit nectar, die ze uit bloemen halen. Onze taartjes en limonade zijn daar een prima vervanging voor. De suiker die er in zit is hun brandstof die de energie geeft om te kunnen bewegen.

Soms zie je echter dat een wesp op je bord landt, een stukje van je vlees afknaagt en daarmee weg vliegt. Vaak komen er later twee terug voor meer. Dat is een ander verhaal. Vlees bevat veel eiwitten en dat is een prima groeistof voor de larven. Gewoonlijk vangen de wespenwerksters allerlei insecten en insectenlarven die ze meenemen en aan hun larven opvoeren. Ze zoeken deze prooi overal waar die maar voorkomen, dus ook in de tuin. Het komt nogal eens voor dat zo'n wesp een prooi pakt die veel groter is dan zij zelf, zoals een grote groene sabelsprinkhaan *Tettigonia viridissima*. Ze knagen echter ook stukjes van kadavers van dode zoogdieren en vogels. In dat licht bezien is het niet verwonderlijk dat ze op het kadaver op ons bord af komen.

FOTO'S ALBERT DE WILDE

Figuur 3a, b. Koptekening gewone wesp en Duitse wesp. Dit kenmerk gaat vooral goed op bij de koninginnen. Bij de werksters gaat dit niet altijd op. Bij de gewone wesp kan de ankertekening gereduceerd zijn tot puntjes, terwijl bij de Duitse wesp de drie puntjes tot een balk samenvloeien.

ZOMERPLAAG

Een wespennest sterft in de herfst vrijwel helemaal uit. Alleen de nieuwe koninginnen overwinteren op een beschutte plek. Een wespenkoningin komt in het voorjaar uit haar schuilplaats en begint dan aan een nieuw nest. Ze knaagt hiervoor aan onbeschilderde houten palen en schuttingen en van de houtpulp bouwt zij haar papiernest. Daarin legt ze eitjes, waaruit haar dochters (werksters) komen, die in de loop van het voorjaar en de vroege zomer het nest verder uitbouwen en de larven verzorgen. In die tijd is er veel aanvoer van vlees nodig voor larven. In de loop van het jaar kan zo'n nest enorme proporties aannemen en duizenden werksters bevatten.

Wanneer de mannetjes en jonge koninginnen in de nazomer zijn uitgevlogen, hebben al die werksters niets meer omhanden. Daardoor hebben ze meer tijd om rond te vliegen, en ons lastig te vallen bij het eten. Maar als je je drankje afdekt en niet wild om je heen gaat slaan, dan valt het met de last best mee.